

Курсив

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 01 » вересня ____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ЛІКАРЯ»

Рівень вищої освіти: перший

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Програму складено на основі освітньо-професійної програми «Медицина», підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол №10 від 27 червня 2024)

Розробники:

Зав. каф., проф. Опря Є. В.

Завуч каф., доц. Чернова Т. М., доц. Горячев П., асист. Фучеджі В. Д.

Програму обговорено на засіданні кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Зав. кафедрою д. мед. н., проф. Євген Опря

Погоджено із гарантом ОПП Валерія МАРІЧЕРЕДА

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ, Протокол № 1 від «_30_» _серпня_ 2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін,

 Олена ВОЛОШИНА

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	
Загальна кількість: Кредитів – 3 Годин – 90 Змістових підрозділів – 1	Обов'язкова	
	Рік підготовки	4
	Семестр	VII
	Лекції	0 годин
	Практичні	30 години
	Самостійна робота	60 години
	У т. ч. індивідуальні завдання	0
	Форма підсумкового контролю	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Метою викладання дисципліни “Психофізіологія: психологічні особливості професійного становлення лікаря” є надання здобувачам вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей щодо психологічних особливостей професійного становлення лікаря, що забезпечують оптимальну якість та результативність його роботи з відновлення і збереження здоров'я людей.

Завдання:

1. Отримання знань і навичок щодо змісту та природи психофізіології;
2. Засвоїти основні поняття та категорії психофізіології;
3. Визначати основні закономірності професійного становлення лікаря;
4. Сформувані вміння використовувати теоретичні знання для розв'язування задач щодо вирішення виникаючих практичних ситуацій;
5. Знати медико-психологічні аспекти професійного становлення лікаря.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

• Загальних (ЗК):

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 Здатність працювати в команді.
- ЗК8 Здатність до міжособистої взаємодії.
- ЗК10 Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК 11 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК16 Здатність працювати в міжнародному контексті.

- - **Спеціальних (СК):**

- СК1 Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- СК2 Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- СК3 Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- СК4 Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
- СК6 Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
- СК7 Здатність до діагностування невідкладних станів.
- СК8 Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
- СК10 Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
- СК11 Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.
- СК15 Здатність до проведення експертизи працездатності.
- СК16 Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
- СК17 Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
- СК19 Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.
- СК21 Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- СК24 Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
- СК26 Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН2 Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- ПРН3 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- ПРН4 Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- ПРН5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- ПРН6 Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

- ПРН7 Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- ПРН8 Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- ПРН9 Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вмiти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- ПРН14 Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- ПРН15 Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
- ПРН16 Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- ПРН17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- ПРН18 Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

1. основні вимоги щодо особистості медичних працівників;
2. важливі професійні якості лікаря;
3. основні психологічні типи лікарів;
4. поняття щодо змісту професійної деформації лікаря;
5. основні теоретичні поняття, терміни, закони та закономірності психологічної науки;

Вміти:

1. застосовувати теоретичні знання для розв'язання психолого-практичних проблем в сфері охорони здоров'я;
2. брати участь у наукових клініко-психологічних дослідженнях з проблематики професійної деформації, аналізувати психологічні феномени та їх динаміку;
3. здійснювати розробки-рекомендації по удосконаленню і підвищенню ефективності роботи медичних працівників як в індивідуальній, так і спільній діяльності;
4. проводити психодіагностику індивідуальну і групову;
5. здатність і готовність до особистісного та професійного самовдосконалення, саморозвитку.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ**Тема 1. Основні мотиви вибору професії медичних працівників.**

Мотиваційні тенденції професійного вибору лікаря. Фактори, що впливають на вибір професії лікаря (соціоекономічний статус, інтелект, соціальні здібності, стать, професія батьків). Теорія Я-концепції. Теорія особистісних рис. Батьківські установки. Практичні міркування. Особливості сприйняття обраної професії і розкриття особистісного змісту професійної діяльності лікаря. Значення позитивної мотивації, що забезпечує досягнення професійного успіху. Мотив бажання лікувати людей. Мотив бажання полегшити страждання важкохворих. Можливість піклуватись про здоров'я своїх близьких, як мотив обраної професії. Мотив матеріальної зацікавленості.

Тема 2. Основні психофізіологічні вимоги до особистості медичних працівників.

Психологічні вимоги до особистості медичного працівника. Когнітивні, регулятивні та комунікативні якості медичного працівника як найважливіші засоби успішної професійної діяльності. Психологічна сутність професійної моралі та поведінки медичного працівника. Фактори, що впливають на психологію особистості та професійну поведінку медичного працівника. Взаємозв'язок факторів професійної діяльності у психології медичної праці. Психофізіологічні фактори, що впливають на психологію особистості та професійну поведінку медичного працівника (вік, стать, рівень освіти, релігійність). Медико-психологічні фактори, що впливають на психологію особистості та професійну поведінку медичного працівника (тривала робота в установах певного профілю)

Тема 3. Професійні якості лікаря.

Професійні вимоги до особистості медичного працівника. Психологічний профіль медичного працівника. Психологічна сутність професійної моралі та поведінки медичного працівника. Психосоціальні фактори, що впливають на психологію особистості та професійну поведінку медичного працівника (стиль керівництва колективом, соціально психологічний клімат колективу). Поняття професійних рис медичного працівника. Компетентність та сумлінність медичного працівника. Чесність та порядність медичного працівника. Питання етичності у взаєминах з медичними працівниками. Поняття “моральний обов'язок лікаря”. Співчуття і співпереживання – професійні рими медичного працівника.

Тема 4. Психологічні типи лікарів.

Особливості комунікативних можливостей медичного працівника. Керівний тип взаємовідносин лікаря і пацієнта. Наставницький тип взаємовідносин лікаря з пацієнтом. Партнерська модель взаємовідносин лікаря з пацієнтом. Підходи до класифікації особистості лікарів. Лікар-звичайний. Лікар-робот. Лікар-солдат. Лікар материнського типу. Лікар-експерт. Нервовий лікар. Лікар мимоволі. Лікар – доктор Франкінштейн. Лікар – яскрава особистість. Лікар як диво. Лікар – невизнаний геній.

Тема 5. Професіограма лікаря.

Поняття професіограми лікаря. Історія становлення медичної професії. Тип професії лікаря. Клас професії лікаря. Професійна область професії медичного працівника. Поняття базової освіти. Умови праці медичного працівника. Практичні підходи до домінуючих видів діяльності медичного працівника. Якості, що забезпечують успішність виконання професійної діяльності. Якості, що перешкоджають ефективності професії. Области застосування медичним працівником професійних знань. Переваги професії лікаря. Обмеження професії лікаря. Типологічні підходи до особистості при виборі професії медичного працівника.

Тема 6. Вимоги до особистості лікаря.

Загальна характеристика комплексу особистісних якостей, які повинні бути в лікаря. Морально-етичні якості лікаря: чесність, порядність, обов'язковість, відповідальність, інтелігентність, порядність, доброта, надійність, принциповість, безкорисливість, уміння тримати слово. Комунікативні якості лікаря: особиста привабливість, ввічливість, повага до оточуючих, готовність допомагати, авторитет, тактовність, уважність, спостережливість, бути хорошим співрозмовником, комунікабельність, достатність контактів, довіра до оточуючих. Вольові якості лікаря: впевненість у собі, витримка, схильність до ризику, сміливість, незалежність, врівноваженість, рішучість, ініціативність, самостійність, самоорганізація, настирність, цілеспрямованість. Організаційні якості лікаря: вимогливість до себе та оточуючих, схильність брати на себе відповідальність, вміння приймати рішення, вміння правильно оцінити себе та пацієнта, вміння планувати свою роботу.

Тема 7. Лікарські помилки: причини та види.

Дефект надання медичної допомоги. Види дефектів надання медичної допомоги. Поняття лікарської помилки. Лікарська помилка як організаційно-методична проблема. Об'єктивні причини лікарських помилок. Суб'єктивні причини лікарських помилок. Види лікарських помилок. Основні причини діагностичних помилок. Тактичні лікарські помилки. Організаційні лікарські помилки. Організаційні лікарські помилки. Технічні лікарські помилки. Неналежне оформлення медичної документації. Фактори, що лежать в основі деонтологічних помилок. Характеристика лікувальних помилок медичного працівника. Неналежне виконання лікарем своїх професійних обов'язків.

Тема 8. Поняття про професійну деформацію.

Основні поняття про стрес, стресогенні чинники. Психологічні зміни, які виникають у медичних працівників внаслідок дії несприятливих факторів професійної діяльності. Професійні деформації, що виникають у медичних працівників внаслідок тривалої роботи та праці за певною спеціальністю. Зміни особистості внаслідок тривалої роботи в медичних закладах різного профілю. Вплив відносин лікар-пацієнт на медичного працівника. Стигматизація лікаря. Рівень мотивації медичного працівника та його вплив на діяльність. Методи підвищення самооцінки медичного персоналу. Вплив потенційних перспектив професійного зростання на діяльність медичного персоналу. Фактор позитивної оцінки діяльності як метод підвищення самооцінки медичного працівника.

Тема 9. Ознаки професійної деформації.

Поняття професійної деформації особистості лікаря. Фактори, що зумовлені специфікою лікарської діяльності. Фактори, що зумовлені особливостями особистості. Соціально-психологічні фактори, що призводять до професійної деформації. Зміна властивостей характеру лікаря. Зміна стилю поведінки медичного працівника. Зміна стилю спілкування лікаря. Зміна стереотипів сприймання. Зміна ціннісних орієнтацій медичного працівника, які настають внаслідок тривалої професійної діяльності.

Тема 10. Синдром вигоряння та шляхи його попередження.

Визначення і дослідження негативних психологічних факторів медичної діяльності. Синдром професійного “вигоряння” як наслідок дії некерованого стресу. Стадії синдрому професійного “вигоряння” за В. Бойко. Стадії синдрому професійного “вигоряння” за К. Маслач і С. Джексон. Психологічні зміни особистості медичного працівника при розвитку синдрому професійного “вигоряння”. Психодіагностика синдрому професійного “вигоряння”. Запобігання виникненню явищ професійної деформації та професійного “вигоряння”.

Тема 11. Психологічні основи спілкування у лікувальному процесі.

Якості, що важливі для спілкування лікаря з пацієнтом: емпатія, автентичність, конкретність, ініціативність, безпосередність, відкритість і щирість, сприйняття почуття. Психологічні аспекти роботи лікаря в реаніматології та анестезіології. Особливості роботи лікаря у клініці загальної хірургії. Особливості роботи лікаря у клініці травматології та ортопедії. Особливості роботи лікаря у клініці онкології. Деонтологічні правила в акушерсько-гінекологічній практиці. Особливості роботи лікарів в пологових будинках. Особливості роботи лікаря у клініці педіатрії. Особливості роботи лікаря у клініці терапії. Особливості роботи лікаря у клініці дерматології.

Тема 12. Функції спілкування у лікувальному процесі.

Поняття “функції” спілкування в лікувальному процесі. Загальна характеристика функцій спілкування у лікувальному процесі. Інформаційно-комунікативна функція спілкування у лікувальному процесі. Регуляційно-комунікативна функція спілкування у лікувальному процесі. Значення афективно-комунікативної функції спілкування в лікувальному процесі. Сторони спілкування: обмін інформацією, взаємодія, розуміння людини людиною.

Тема 13. Взаємодія та спілкування лікаря з хворими та їх родичами.

Поняття психологічної культури. Особливості встановлення психологічного контакту лікаря з пацієнтом. Фактори, що забезпечують комунікативну компетентність лікаря. Комунікативна толерантність лікаря. Емоційна стабільність лікаря. Емоційна співучасть медичного працівника. Сенситивність до відторгнення. Властивість лікаря передбачати можливі варіанти розвитку захворювання. Характеристика механізмів адаптації і компенсації. Сутність комунікативного процесу між лікарем і пацієнтом. Комунікативні бар’єри – перепони в процесі спілкування.

Тема 14. Поняття та значення медичної деонтології.

Деонтологічні засади медичної діяльності. Етика медичного працівника. Основні принципи медичної етики і деонтології. Взаємозв’язок клінічної медицини, медичної психології та медичної етики і деонтології. Поняття моральної свідомості. Моральна дійсність і моральні взаємини. Етико-моральні чинники професійного і особистісного становлення лікаря. Основні морально-етичні норми лікарської професії: заборона на заподіяння шкоди хворому, повага до життя, повага до особистості хворого, лікарська таємниця, повага до вчителів та учнів, повага до професії.

Тема 15. Психологічні особливості етапів діагностичного процесу.

Психологія лікувально-діагностичного процесу. Психологічні основи спілкування в діагностичному процесі. Фази спілкування медичного працівника і пацієнта. Характеристика контактної фази спілкування. Характеристика фази орієнтації. Особливості фази активного слухання. Значення фази коригування. Дотримання правил конфіденційності. Психологічні особливості інформування пацієнта про діагноз.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	ТЕМА	Лекції	Практика	СРЗ
1	Основні мотиви вибору професії медичних працівників	0	2	4
2	Основні психофізіологічні вимоги до особистості медичних працівників	0	2	4
3	Професійні якості лікаря	0	2	4
4	Психологічні типи лікарів	0	2	4
5	Професіограма лікаря	0	2	4
6	Вимоги до особистості лікаря	0	2	4
7	Лікарські помилки: причини та види	0	2	4
8	Поняття про професійну деформацію	0	2	4
9	Ознаки професійної деформації	0	2	4
10	Синдром вигорання та шляхи його попередження	0	2	4
11	Психологічні основи спілкування у лікувальному процесі	0	2	4
12	Функції спілкування у лікувальному процесі	0	2	4
13	Взаємодія та спілкування лікаря з хворими та їх родичами	0	2	4
14	Поняття та значення медичної деонтології	0	2	4
15	Психологічні особливості етапів діагностичного процесу	0	2	4
	Всього 90	0	30	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекцій не передбачено

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	ТЕМА	Кількість годин
1	Основні мотиви вибору професії медичних працівників	2
2	Основні психофізіологічні вимоги до особистості медичних працівників	2
3	Професійні якості лікаря	2
4	Психологічні типи лікарів	2
5	Професіограма лікаря	2
6	Вимоги до особистості лікаря	2
7	Лікарські помилки: причини та види	2
8	Поняття про професійну деформацію	2
9	Ознаки професійної деформації	2
10	Синдром вигоряння та шляхи його попередження	2
11	Психологічні основи спілкування у лікувальному процесі	2
12	Функції спілкування у лікувальному процесі	2
13	Взаємодія та спілкування лікаря з хворими та їх родичами	2
14	Поняття та значення медичної деонтології	2
15	Психологічні особливості етапів діагностичного процесу	2
Всього		30

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ з/п	ТЕМА	СРЗ
1	Основні мотиви вибору професії медичних працівників	4
2	Основні психофізіологічні вимоги до особистості медичних працівників	4
3	Професійні якості лікаря	4

4	Психологічні типи лікарів	4
5	Професіограма лікаря	4
6	Вимоги до особистості лікаря	4
7	Лікарські помилки: причини та види	4
8	Поняття про професійну деформацію	4
9	Ознаки професійної деформації	4
10	Синдром вигорання та шляхи його попередження	4
11	Психологічні основи спілкування у лікувальному процесі	4
12	Функції спілкування у лікувальному процесі	4
13	Взаємодія та спілкування лікаря з хворими та їх родичами	4
14	Поняття та значення медичної деонтології	4
15	Психологічні особливості етапів діагностичного процесу	4
Всього		60

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ - Не передбачені.

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення ситуаційних задач, відпрацювання навичок спілкування з пацієнтом та колегами.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійна робота з банком тестових завдань, самостійне вирішення ситуаційних завдань.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

усне опитування, тестування, розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання роботи з пацієнтом на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі;
2. Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:

методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом, б) фіксованих виступів, в) складання та виклад повідомлень г) участі у дискусіях, д) складання плану лікування

Критерії поточного оцінювання на практичному / семінарському / лабораторному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач має вільно володіти матеріалом, приймати активну участь в обговоренні теми та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструвати практичні навички під час спілкування з пацієнтом, висловлювати свою думку з теми заняття, демонструвати клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач має добре володіти матеріалом, приймати участь в обговоренні матеріалу та вирішенні ситуаційної задачі, демонструвати практичні навички під час спілкування з пацієнтом з деякими помилками, висловлювати свою думку з теми заняття, демонструвати клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач має відповідати на питання за темою, недостатньо володіючи матеріалом, невпевнено приймати участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструвати практичні навички під час спілкування з пацієнтом з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички під час спілкування з пацієнтом.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом

Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні завдання
- Електронний банк тестових завдань з дисципліни

11. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ЗАЛІКУ

1. Конфліктологія як наука.
2. Мотиваційні тенденції професійного вибору лікаря.
3. Фактори, що впливають на вибір професії лікаря.
4. Теорія особистісних рис.
5. Значення позитивної мотивації, що забезпечує досягнення професійного успіху.
6. Психологічні вимоги до особистості медичного працівника.
7. Когнітивні, регулятивні та комунікативні якості медичного працівника як найважливіші засоби успішної професійної діяльності.

8. Психологічна сутність професійної моралі та поведінки медичного працівника.
9. Фактори, що впливають на психологію особистості та професійну поведінку медичного працівника.
10. Професійні вимоги до особистості медичного працівника.
11. Психологічний профіль медичного працівника.
12. Психологічна сутність професійної моралі та поведінки медичного працівника.
13. Психосоціальні фактори, що впливають на психологію особистості та професійну поведінку медичного працівника.
14. Особливості комунікативних можливостей медичного працівника.
15. Керівний тип взаємовідносин лікаря і пацієнта.
16. Наставницький тип взаємовідносин лікаря з пацієнтом.
17. Партнерська модель взаємовідносин лікаря з пацієнтом.
18. Підходи до класифікації особистості лікарів.
19. Поняття професіограми лікаря.
20. Історія становлення медичної професії.
21. Тип професії лікаря. Клас професії лікаря.
22. Професійна область професії медичного працівника.
23. Поняття базової освіти.
24. Умови праці медичного працівника.
25. Практичні підходи до домінуючих видів діяльності медичного працівника.
26. Загальна характеристика комплексу особистісних якостей, які повинні бути в лікаря.
27. Дефект надання медичної допомоги.
28. Види дефектів надання медичної допомоги.
29. Поняття лікарської помилки.
30. Лікарська помилка як організаційно-методична проблема.
31. Об'єктивні причини лікарських помилок.
32. Суб'єктивні причини лікарських помилок.
33. Види лікарських помилок.
34. Основні поняття про стрес, стресогенні чинники.
35. Психологічні зміни, які виникають у медичних працівників внаслідок дії несприятливих факторів професійної діяльності.
36. Професійні деформації, що виникають у медичних працівників внаслідок тривалої роботи та праці за певною спеціальністю.
37. Поняття професійної деформації особистості лікаря.
38. Фактори, що зумовлені специфікою лікарської діяльності.
39. Фактори, що зумовлені особливостями особистості.
40. Соціально-психологічні фактори, що призводять до професійної деформації.
41. Зміна властивостей характеру лікаря.
42. Визначення і дослідження негативних психологічних факторів медичної діяльності.
43. Синдром професійного "вигорання" як наслідок дії некерованого стресу.
44. Якості, що важливі для спілкування лікаря з пацієнтом: емпатія, автентичність, конкретність, ініціативність, безпосередність, відкритість і щирість, сприйняття почуття.
45. Поняття "функції" спілкування в лікувальному процесі.
46. Загальна характеристика функцій спілкування у лікувальному процесі.
47. Поняття психологічної культури.
48. Особливості встановлення психологічного контакту лікаря з пацієнтом.
49. Деонтологічні засади медичної діяльності.
50. Психологія лікувально-діагностичного процесу.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / Скрипченко О. В. та ін. К.: Каравела, 2019. 400 с.
2. Клейман П. Психологія. Люди, концепції, експерименти. М.: Манн, Иванов и Фербер, 2019. 272с.
3. Основи загальної і медичної психології, психологічного здоров'я та міжособового спілкування [Текст]: підручник для студентів мед. училищ, коледжів, академій та інститутів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - 3 - е видання, переробл. і доповн. - К. : ВСВ" Медицина", 2021. - 312 с.
4. Медична психологія [Текст] : підручник для студ. мед. вищ. навч. закл. Т1. : Загальна медична психологія / за ред Г.Я.Пилягіної [Пилягіна Г.Я., Хаустова О.О., Чабан О.С., Аймедов К.В., Асєєва Ю.О.]. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 288 с.

ДОДАТКОВА

1. Лазуренко, О. О., & Сміла, Н. В. (2022). Особливості професійного становлення лікаря в умовах неперервної професійної освіти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія, (2), 65-68. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.2.13>
2. Психічне здоров'я особистості: результати оцінювання та рекомендації для інтеграції охорони психічного здоров'я в систему первинної медичної допомоги та громадські платформи в Україні. К.: Міжнародний медичний корпус за підтримки Групи Світового банку, 2017. 146 с.
3. Савчин М. Здоров'я людини і духовний особистісний і тілесний виміри : монографія. Дрогобич : ПП «НОСВІТ», 2019. 232 с.
4. Партико Н. В. Психологія конфліктів Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 132 с.
5. Основи загальної та медичної психології у вищій школі: Навчальний посібник / за ред. Р.І.Білобровки – 2018.- 286 с. Партико Н. В. Психологія конфліктів Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 132 с.
6. Матвієць Л.Г. Важливі підходи до налагодження комунікацій між лікарем і пацієнтом із залежністю від психоактивних речовин [Текст] / Л.Г. Матвієць// Сімейна медицина.- 2019.- No 5-6.- С.14-17
7. Свінціцький А.С. Взаєморозуміння між лікарем і пацієнтом як запорука ефективності здійснюваного лікування [Текст] / А.С. Свінціцький/ Практикуючий лікар.- 2019.- No4.- С.61-65.
8. USMLE Step 1 Lecture Notes: Behavioral Science and Social Science - 2018 by Kaplan Medical .

13. Електронні інформаційні ресурси:

1. <http://vuzlib.com/content/category>
2. <http://www.nbu.gov.ua/>
3. <http://lib.kture.kharkov.ua/>
4. <http://www.psy-science.com.ua/PsInsUa.html>
5. http://www.social-science.com.ua/jornal_content/
6. http://chitalka.info/ps_26/index.html
7. http://psyjournals.ru/psyedu_ru/2010/n5/Kasatkin_Bochaver_full.shtml
8. http://valeolog.net/userfiles/978_1.pdf
9. <http://syntone.ru/book/psihologiya-zdorovya-cheloveka/>
10. <http://mentalhelpguide.ru/section-exercises.php>
11. http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/1349/3/psychol_zdor_navch.pdf